

**УХВАЛА
ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про закриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“»

Київ
1 жовтня 2024 року
№ 6-уп/2024

Справа № 1-293/2019(6991/19)

Велика палата Конституційного Суду України у складі:

Кривенко Віктор Васильович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович (доповідач),
Грищук Оксана Вікторівна,
Кичун Віктор Іванович,
Колісник Віктор Павлович,
Лемак Василь Васильович,
Мойсик Володимир Романович,
Олійник Алла Сергіївна,
Первомайський Олег Олексійович,
Петришин Олександр Віталійович,
Різник Сергій Васильович,
Філюк Петро Тодосьович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянула на пленарному засіданні справу за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“» від 2 жовтня 2019 року № 145–IX (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 46, ст. 302).

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Велика палата Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Суб'єкт права на конституційне подання – 51 народний депутат України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“» від 2 жовтня 2019 року № 145–ІХ (далі – Закон № 145).

Відповідно до припису розділу I Закону № 145 Верховна Рада України визнала таким, що втратив чинність, Закон України „Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“ від 7 липня 1999 року № 847–XIV зі змінами (далі – Закон № 847).

Приписом абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145 із частини другої статті 4 Закону України „Про приватизацію державного і комунального майна“ від 18 січня 2018 року № 2269–VIII (далі – Закон № 2269) абзац дев'ятнадцятий виключено.

Автори клопотання вважають, що припис розділу I Закону № 145 суперечить статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині четвертій статті 13, статті 16, частині першій статті 17, частині другій статті 19, пунктам 33, 36 частини першої статті 85 Конституції України, а припис абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145 – частині четвертій статті 13, частині першій статті 17 Конституції України.

На підтвердження своєї позиції суб'єкт права на конституційне подання посилається на Конституцію України, юридичні позиції Конституційного Суду

України, міжнародні акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України.

2. Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 25 листопада 2019 року № 298-3(II)/2019 відкрила конституційне провадження у цій справі.

Велика палата Конституційного Суду України Ухвалою від 28 листопада 2019 року № 54-у/2019 ухвалила розглянути цю справу у формі усного провадження.

3. Велика палата Конституційного Суду України дійшла висновку, що є підстави для закриття конституційного провадження у справі з огляду на таке.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ Велика палата Конституційного Суду України закриває конституційне провадження у справі, якщо під час пленарного засідання будуть виявлені підстави, визначені статтею 62 цього закону (частина четверта статті 63); такими підставами є, зокрема, неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні, невідповідність конституційного подання вимогам, установленим цим законом (пункти 2, 3 статті 62).

4. Конституційний Суд України вирішує, зокрема, питання про відповідність Конституції України (конституційність) законів України (частина перша статті 147, пункт 1 частини першої статті 150 Конституції України).

Законом України „Про Конституційний Суд України“ визначено, що конституційним поданням є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання „щодо визнання акта (його окремих положень) неконституційним“ (пункт 1 частини першої статті 51).

Отже, у конституційному поданні має бути порушене питання, зокрема, щодо визнання неконституційним саме закону України (його окремих приписів).

4.1. Суб'єкт права на конституційне подання, твердячи про невідповідність статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині четвертій статті 13, статті 16, частині першій статті 17, частині другій статті 19, пунктам 33, 36 частини першої статті 85 Конституції України припису розділу I Закону № 145, яким визнано таким, що втратив чинність Закон № 847, вказує, зокрема, що „Верховна Рада України <...> проігнорувала законні очікування суспільства, окремих громадян, відмовивши їм в одному з проявів справедливості у праві, сутність якої зводиться до юридичної визначеності правового регулювання щодо такої важливої суспільної категорії як державна власність та наявність переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“; „відбулося руйнування принципу юридичної визначеності, оскільки <...> дії Верховної Ради України спричинили суперечливість правового регулювання в зазначеній сфері та порушили гарантії щодо недопустимості його зміни з порушенням засадничих принципів права, породивши відповідну прогалину“. На думку авторів клопотання, припис розділу I Закону № 145 спричиняє неконституційне „самоусунення Верховної Ради України від здійснення конституційно закріплених за нею обов'язків щодо затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, і як наслідок, – реалізації функції парламентського контролю за стратегічним питанням національної безпеки – об'єктами права державної власності“.

4.2. Велика палата Конституційного Суду України виходить із того, що пунктом 36 частини першої статті 85 Конституції України визначено повноваження Верховної Ради України щодо затвердження переліку об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації, що є важливою та дієвою конституційною гарантією охорони, захисту та збереження таких об'єктів.

Перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням, був затверджений Постановою Верховної Ради України від 3 березня 1995 року № 88/95–ВР, після ухвалення Конституції України перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, було визначено Законом № 847. Верховна Рада України, ухваливши Закон № 145, приписом розділу I якого визнано таким, що втратив чинність, Закон № 847, фактично з 20 жовтня 2019 року (дата набрання чинності Законом № 145) скасувала перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

Відповідно до Закону № 145 протягом трьох місяців із дня опублікування Закону № 145 Кабінет Міністрів України повинен розробити та подати на затвердження Верховній Раді України перелік акціонерних товариств, частка корпоративних прав, що належать державі, у статутних капіталах яких не може бути меншою ніж 50 відсотків + 1 акція, та акціонерних товариств, створених у спосіб перетворення державних підприємств, частка корпоративних прав, що належать державі, у статутних капіталах яких не може бути меншою ніж 50 відсотків + 1 акція (пункт 5 розділу III „Прикінцеві та перехідні положення“).

У Верховній Раді України 2 вересня 2020 року зареєстровано, зокрема, проект закону України про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації (реєстр. № 4020), у Пояснювальній записці до якого вказано, що «фактично склалася ситуація, коли за відсутності переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, питання захисту майнових інтересів держави в цій частині регулюється статтею 4 Закону України „Про приватизацію державного і комунального майна“ шляхом визначення окремих категорій державного майна, що не підлягає приватизації»; „крім того, відбулися суттєві зміни як у сфері законодавчого регулювання, так і у фінансово-господарському становищі підприємств, включених до переліків“; „з метою оптимізації та зменшення навантаження на державний сектор економіки, а також посилення контролю держави за збереженням і використанням майна

акціонерних товариств, казенних та державних підприємств, установ і організацій, що не підлягають приватизації необхідним є оновлення переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації“.

Ураховуючи наведене Велика палата Конституційного Суду України вважає, що автори клопотання, твердячи про неконституційність припису розділу I Закону № 145, фактично порушують питання про наявність законодавчої прогалини, спричиненої тим, що Верховна Рада України не затвердила переліку об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації.

Велика палата Конституційного Суду України зазначає, що Конституційний Суд України вже розглядав питання щодо законодавчого упущення (*legislative omission*), яке „є не звичайною законодавчою прогалиною (лакуною)“, а „є порушенням Конституції України“ (абзац перший підпункту 5.7 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 23 грудня 2022 року № 3-р/2022). Проте не є таким законодавчим упущенням та не може бути перевірено на відповідність Конституції України (конституційність) відсутність затвердженого законодавцем переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації. Зазначене вказує лише на те, що законодавець не реалізував свого конституційного повноваження, визначеного пунктом 36 частини першої статті 85 Конституції України.

4.3. Велика палата Конституційного Суду України зважає на практику конституційних судів європейських країн стосовно можливості розгляду в конституційному провадженні питань щодо відсутності регулювання суспільних відносин.

Конституційний Суд Литовської Республіки наголошує, що слід відрізнити законодавче упущення, яке є наслідком бездіяльності суб'єкта правотворчості, який ухвалив відповідний юридичний акт, від законодавчих прогалин, що виникли внаслідок того, що потрібні правотворчі дії взагалі не були здійснені,

тобто жоден суб'єкт правотворчості не ухвалив юридичного акта для врегулювання певних суспільних відносин, і через це суспільні відносини є юридично неврегульованими; за певних обставин, особливо коли Конституція вимагає юридичного регулювання суспільних відносин (а іноді прямо вказує, що вони мають бути врегульовані не будь-яким юридичним актом, а конституційним законом або законом), невчинення правотворчих дій *de facto* може створювати передумови для виникнення антиконституційної ситуації – такого стану суспільних відносин, за якого їх формують за відсутності юридичного підґрунтя; однак таке юридичне регулювання, точніше його відсутність, не є законодавчим упущенням; за Конституцією Конституційний Суд Литовської Республіки не наділений повноваженнями досліджувати відсутність ухвалюваних правотворчих рішень державними органами, ухилення або зволікання з ухваленням таких рішень, а також бездіяльність, зумовлену іншими мотивами, навіть якщо внаслідок такої бездіяльності в юридичній системі виникають прогалини чи інші чітко не визначені правовідносини (підпункт 6.2.3.2 підпункту 6.2.3 підпункту 6.2 пункту 6, пункт 18 мотивувальної частини рішення від 8 серпня 2006 року № 34/03).

З огляду на наведене є підстави для закриття конституційного провадження у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису розділу I Закону № 145 згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

5. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ „у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) зазначаються акт (його конкретні положення), що належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акт (його окремі

положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень)“ (частина третя статті 51).

Отже, суб'єкт права на конституційне подання, твердячи про невідповідність Конституції України закону України (його окремих приписів), повинен обґрунтувати твердження щодо такої невідповідності.

5.1. Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що автори клопотання, твердячи про невідповідність припису абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145 приписам частини четвертої статті 13, частини першої статті 17 Конституції України, фактично обмежились зіставленням указанного припису Закону № 145 з іншими приписами законодавства України щодо питань регулювання статусу національного оператора поштового зв'язку. Зазначене та цитування суб'єктом права на конституційне подання окремих юридичних позицій Конституційного Суду України, приписів міжнародних актів та законодавства України без аргументації невідповідності Конституції України припису підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145 не можна вважати обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності цього припису (ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 21 грудня 2017 року № 13-у/2017, від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Автори клопотання, обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності припису абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145, висловлюють припущення, що виключення цим приписом із частини другої статті 4 Закону № 2269 абзацу дев'ятнадцятого, за яким національного оператора поштового зв'язку було віднесено до об'єктів, що не підлягають приватизації, „привело до втрати Укрпоштою відповідного статусу, стало передумовою для можливого відчуження майна цього суб'єкта господарювання, яке на сьогодні знаходиться в державній власності, на користь фізичних чи юридичних осіб, що

унеможливить надання якісних поштових послуг на всій території України за доступними цінами“. Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що припущення не можна вважати аргументами на підтвердження неконституційності правових актів чи їх окремих приписів (ухвали Конституційного Суду України від 13 квітня 2004 року № 32-у/2004, від 30 червня 2011 року № 21-у/2011, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

З огляду на відсутність обґрунтування тверджень щодо неконституційності припису абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 145 Велика палата Конституційного Суду України вважає, що є підстави для закриття конституційного провадження у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) зазначеного припису Закону № 145 згідно з пунктом 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 51, 62, 63, 65, 66, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 48, § 53 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Закрити конституційне провадження у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису розділу I Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“» від 2 жовтня 2019 року № 145–ІХ на підставі пункту 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2. Закрити конституційне провадження у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації“» від 2 жовтня 2019 року № 145–ІХ на підставі пункту 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

3. Ухвала Великої палати Конституційного Суду України є остаточною.

**ВЕЛИКА ПАЛАТА
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**